

PRILOG O NADGROBNIM SPOMENICIMA STARIJEG DOBA U SPLITU

UDK: 904 : 726.82 (497.5 Split) "14/16"

Primljeno: 14. XI. 2007.

Izvorni znanstveni rad

ARSEN DUPLANČIĆ

Arheološki muzej

Zrinsko-Frankopanska 25

21000 Split, HR

U radu se obrađuje šest nadgrobnih ploča iz splitskih crkava i s tim u vezi utvrđuje kome su pripadale. Tako se ulomak ploče s likom pokojnika iz Arheološkog muzeja pripisuje nadbiskupu Jakobinu Badoeru († 1451.) i dlijetu Andrije Alešija, dok se natpisu na ploči kanonika Ivana Fabijanova iz periptera katedrale (druga polovina 15. st.) daje novo tumačenje. Zatim se na temelju arhivskih podataka utvrđuje da je nadgrobna ploča s likom pokojnika iz crkve na Sustipanu pripadala kanoniku Ivanu Krstitelju Augubiju († 1490.) i raspravlja o grbu njegove obitelji. U nastavku se obrađuje ploča Petra Tartaglie († 1597.), za koju je utvrđeno da potječe iz crkve sv. Frane, te raspravlja o odnosu grbova obitelji Tartaglia i Papalić. Uz pomoć arhivskih podataka i sviječnjaka u riznici katedrale identificiran je grob s grbom kanonika Stjepana Deodonata († 1622.) u stolnoj crkvi. Na kraju se dokazuje da nadgrobna ploča u crkvi Gospe od Pojasa na Peristilu pripada splitskoj obitelji Tisičić (17. st.) kao i grb na zaglavnom kamenu apside te crkve.

Ključni riječi: nadgrobne ploče, kanonici, grbovi, Andrija Aleši, Split

NADGROBNA PLOČA NADBISKUPA JAKOBINA BADOERA IZ KATEDRALE

Sačuvani spomenici i povijesni izvori omogućuju nam praćenje pokapanja splitskih nadbiskupa već od ranoga srednjeg vijeka. Oni svjedoče da su se nad-

biskupi prvotno pokapali u sarkofazima, a da je u 13. st. uporaba sarkofaga napuštena te zamijenjena pokapanjem u podove crkava i postavljanjem nadgrobnih ploča. U sarkofazima su bili sahranjeni nadbiskupi: Ivan Ravenjanin, 7./8. st.,¹ Ivan, oko 928.,² Martin, godine 1000.,³ Lovre, godine 1099.,⁴ i Krescencije, 1112. godine.⁵ Nadbiskup Arnir, koji je poginuo godine 1180., vjerojatno nije bio odmah položen u sarkofag u crkvi ženskoga benediktinskog samostana sv. Eufemije, nego je to učinjeno naknadno; njegov sarkofag, naime, čiju sliku donosi Farlati, stilski odgovara 13. st., odnosno podudara se s istim sarkofagom nepoznate osobe u peripteru katedrale.⁶ Nadbiskup Rogerije je godine 1266. također pokopan u sarkofagu, ali ne u svom nego u Krescencijevom.⁷

Prvi nadbiskup za kojeg znamo da nije pokopan u sarkofagu jest Bernard iz Perugie, koji je 1217. sahranjen uz katedralu.⁸ Slijedi Guncel, koji je godine 1242. pokopan na ulazu u crkvu benediktinskog samostanu sv. Stjepana *de pinis*,⁹ Hugrin, godine 1248. pokopan u crkvi dominikanaca,¹⁰ Petar Ugrin godine 1324. u samostanu klarisa,¹¹ Balijan 1328. ispred glavnog oltara u katedrali,¹² Petar Dišković 1426. ispred oltara sv. Dujma u katedrali¹³ i Jakobin Badoer godine 1451. ispred propovjedaonice u katedrali.¹⁴ Kasniji nadbiskupi umiru i pokapaju se izvan Splita, sve do godine 1640., kad je Sforza Ponzoni sahranjen u koru katedrale.¹⁵

Od nabrojanih grobnica sačuvane su jedino ploče nadbiskupa Petra Ugrina i Petra Diškovića te dio ploče nekog biskupa koja je preklešana kako bi poslužila kao poklopnica manjega groba.¹⁶ Ugrinova ploča nije ukrašena i ima samo natpis u gornjem dijelu, dok je na Diškovićevoj lik pokojnika u okviru i dva grba, a pripisana je Boninu iz Milana.¹⁷ Ulomak ploče nepoznatog biskupa teško je odrediti zbog njegove fragmentarnosti i izlizanosti, ali je vjerojatno pripadao grobu nadbiskupa Jakobina Badoera. Njegova smrt pada u vrijeme kad Juraj Dalmatinac izrađuje kapelu i oltar sv. Staša u katedrali, a Andrija Aleši podiže kapelu sv. Katarine u dominikanskoj crkvi te u njoj izrađuje grobnicu obitelji Lukari.¹⁸ Oba su majstora klesala i nadgrobnje ploče, ali ulomak iz Arheološkog muzeja pokazuje manju vrsnoću u odnosu na Jurjevu ploču šibenskoga biskupa Jurja Šižgorića iz godine 1454., a mnogo više sličnosti s Alešijeovom pločom rapskoga biskupa Ivana Scaffe, ugovorenom iste godine i dovršenom 1456. godine.¹⁹ Stoga nam se čini opravdanim da taj ulomak smatramo dijelom nadgrobnje ploče nadbiskupa Badoera iz godine 1451. i pripišemo ga dlijetu Andrije Alešija.²⁰

NADGROBNA PLOČA KANONIKA IVANA FABIJANOVA IZ PERIPTERA KATEDRALE

Tijekom radova na popravku pločnika periptera ispred ulaza u katedralu sv. Duje, u prosincu 1907., nađena je nadgrobna ploča Ivana Fabijanov s natpisom koji glasi:

HEVS TV QVI TRANSIS · PARVM PERSTA · IOHANNES FABIANI ·
SPALATENSIS FVI · ALIAM GLORIAM NACTVS SPREVI ·
PIETATEM ET
INOCENCIAM
COLVI [ORA] PRO ME VIATOR OPTIME · ET VALE · ET
AMBV[LA]

Na ploči je još kratica S(epoltura) C(omune), tj. zajednički grob i njegov broj VI.²¹

Natpis je već godine 1860. privukao pažnju Johna Masona Nealea, koji ga je prepisao i objavio iduće godine u svom putopisu, ali netočno.²² Ponovno ga je godine 1910. objavio don Frane Bulić i naveo da je ploča prenesena u Arheološki muzej.²³ Spomenuo ga je godine 1939. Mihovil Abramić u sklopu opisa lapidarija Muzeja i pritom točno naveo da se odnosi na Ivana, sina Fabijanov.²⁴ Djelomičan prijevod dao je godine 1976. Cvito Fisković, ali bez ikakvog bibliografskog podatka, dok se iz konteksta vidi kako smatra da potječe iz 16. stoljeća.²⁵ Ploča je pedesetih godina 20. st. predana Muzeju grada Splita, gdje se vodi pod inventarnim brojem 715, a njezina slika nije do sada bila objavljena.²⁶

Bulić je natpis objavio, kako kaže, zbog zanimljivosti, odnosno zbog njegovog pompoznoeg patriotizma, a u tom kontekstu spomenuo ga je i Abramić te preveo Fisković.²⁷ Međutim, prijevod Bratislava Lučina,²⁸ koji ovdje donosimo, daje mu bitno drukčijeg obilježje:

Hej, ti, koji prolaziš, zastani nakratko. Ivan [sin] Fabijanov Splitsčanin bijah. Drugu slavu stekaviši, nju prezreh: pobožnost i čestitost gajih. Moli za mene, valjani putniče. I budi pozdravljen. I hodi dalje.

Nije, dakle, riječ o tome da Ivanu nije trebala druga slava osim one da je Splitsčanin,²⁹ već je on samo Splitsčanin koji je odbacio drugu stečenu slavu jer su mu pobožnost i čestitost bile važnije. Time odražava Kristovo upozorenje: *Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život?* (Mt 16,26) i misli apo-

stola Pavla koji u Poslanici Filipljanima naglašava kako je u njegovim očima sve izgubilo vrijednost zbog Krista, da je sve žrtvovao i sve smatra blatom kako bi dobio Krista i bio u Njemu (Fil 3, 7-11).³⁰

Sudeći po obliku slovâ, a posebno po kratici 7 za *et*, i po neuobičajeno spiralno uklesanom natpisu, može se zaključiti da ploča potječe iz 15. st., čime dobivamo vremenski okvir u kojem treba tražiti našeg Ivana. Iz konzultirane literature poznat je jedan kanonik Ivan kojemu se otac također zvao Fabijan i koji se spominje 1428. i 1446. godine.³¹ Okolnost da je ploča nađena na istaknutome mjestu, ispred ulaza u katedralu, i natpis prožet duhovnošću i podsjećanjem na Sveto pismo, upućuju upravo na tog kanonika, a to znači da ploča potječe iz druge polovine 15. stoljeća. Koju je slavu Ivan stekao ne znamo, ali je zato njegova skromnost još više došla do izražaja izostavljanjem podatka o uglednoj crkvenoj dužnosti kanonika koju je obnašao. Iako se u dokumentu iz 1428. Ivan javlja kao Fabijanović, tj. s patronimom,³² on se u spisu iz godine 1446. navodi, kao i većina kanonika, samo s očevim imenom, a bez prezimena,³³ baš kao i na nadgrobnoj ploči. Stoga treba odbaciti pisanje da je on Fabjanić, tim više što ni u popisu stanovništva Splita (Stari i Novi grad) iz godine 1507. nema takvog ni sličnog prezimena.³⁴

NADGROBNA PLOČA KANONIKA IVANA KRSTITELJA AUGUBIJA IZ SAMOSTANA NA SUSTIPANU

Sred poda današnje crkve sv. Stjepana nalazila se jedna nadgrobna ploča koja je onamo bila prenesena sigurno 1814., zajedno s pločnikom iz stare benediktinske crkve.³⁵ Tijekom arheoloških istraživanja 1961.-1962. dignut je njezin središnji dio, kako bi se zaštitio od daljnjeg trošenja,³⁶ dok je okvir s florealnim ornamentom ostavljen. U literaturu je ušla kao prikaz nekog biskupa iz doba renesanse,³⁷ ali bez ikakvog opisa pokojnika i preciznije datacije. U novije pak vrijeme za nju je napisano da je *grob jednog komendatora sustipanskog samostana* te da je sačuvana samo polovica ploče i dio natpisa.³⁸

Ploču s tri strane uokviruje biljni ukras, a na četvrtoj su dva krila između kojih je jajoliki štit grba s dvije kose grede. Sredinu danas ispunjavaju dvije veće kvadratne i dvije manje pravokutne ploče. S obzirom na podatak da je splitski nadbiskup Guncel bio godine 1242. pokopan na ulazu u crkvu sa-

mostana sv. Stjepana *de pinis*,³⁹ moglo bi se pomisliti da je ploča njegova, ali to niječe stil njezinog vegetabilnog ornamenta i grb koji je pripadao obitelji Augubio, a nalazi se na luneti portala i kapitelu južne lože u dvorištu njihove palače.⁴⁰

Tko je i kada bio pokopan pod tom pločom, otkriva nam zapis u građi za Farlatijevu crkvenu povijest Ilirika: *Inscrittione, che si ritrova nella Chiesa di S. Stefano d'un Abbate fuori della Città. Ioannes Baptista E Augubini F. Eccl.ę Spalatensis Can. S. Stepha. Commendatarius perp. iuris pont. scientia, ac probitate clarus vix. A. XXX. Hic sep. est A. D.ni M.CCCCXC. e questa è la sua arma* (crtež opisanoga grba sa strane).⁴¹ Taj natpis s razriješenim kraticama glasi:⁴²

Ioannes Baptista E Augubini F(amilia)
 Eccl(esia)e Spalatensis Can(onicus)
 S(ancti) Stepha(ni) Commendatarius perp(etuus)
 iuris pont(ificii)scientia, ac probitate clarus
 vix(it) A(nnorum) XXX.
 Hic sep(ultus) est A(nno) D(omi)ni M.CCCCXC.

(Ivan Krstitelj iz obitelji Augubio, kanonik splitske Crkve, trajni komendatar Sv. Stjepana, na glasu zbog poznavanja kanonskog prava i zbog čestitosti, živio je 30 godina. Ovdje je sahranjen godine Gospodnje 1490. – preveo Bratislav Lučin).

Dakle, tu je bio sahranjen Ivan Krstitelj Augubio rođen 1460., a umro 1490. godine. Bio je splitski kanonik i doživotni komendatarni opat samostana sv. Stjepana, a isticao se čestitošću i znanjem kanonskog prava. Kao komendatarni opat on se spominje već 1478. godine.⁴³ Osim njega, obitelj Augubio dala je još dvojicu članova splitskoga kaptola: arhidakona Ivana Krstitelja i kanonika Antu, obojicu iz 16. stoljeća.⁴⁴

Utvrđivanje identiteta pokojnika na sustipanskoj ploči značajno je ne samo za splitsku crkvenu povijest nego i za povijest umjetnosti. Po uporabi vegetabilnog ornamenta na okviru, Augubijevoj je ploči vremenski najbliža ona Janka Albertija iz godine 1493. u katedrali, koja u vrhu također ima krila, ali između njih nije grb, nego anđeoska glavica.⁴⁵ Slijedi zajednički okvir za ploče Frane Cuteisa iz godine 1494. i supružnika Polidora i Nikolote Alberti iz godine 1505. u crkvi na Poljudu,⁴⁶ a potom ostale poljudske ploče⁴⁷ te ploča Nikole Cambija iz 1598. iz starog samostana sv. Klare i na kraju ploča braće Frane i Nikole Capogrossa iz 1704. u katedrali.⁴⁸ Je li biljni ukras imala

i ploča nadbiskupa Petra Diškovića pokopanog u katedrali 1426., nije za sada poznato.⁴⁹ Augubijeva ploča, dakle, nije kasniji rad "poljudske škole" ili neke bližnje,⁵⁰ već ona stoji na početku niza sličnih djela.

Ivanov otac, istog imena, doselio se iz talijanskoga grada Gubbia prije godine 1435. i u Splitu razvio snažnu trgovačku i financijsku djelatnost.⁵¹ Godine 1439. dobio je splitsko građanstvo⁵² i dao sagraditi veliku palaču sred Splita. Poznato je da je imao nekoliko kuća,⁵³ od kojih je jednoj pripadao gornji dio grba uzidan u kuću na zapadnoj strani današnje Ulice Julija Nepota, blizu istočnog zida Dioklecijanove palače.⁵⁴ Od njega je sačuvana kaciga na kojoj stoji noj oko čije je glave vrpca s geslom: DE · PIV · DVRI · OROSI. Taj se tekst razlikuje od onog na luneti Augubijeve palače samo po jednome I manje u riječi PIV,⁵⁵ a značajan je zato što pokazuje da zadnja riječ OROSI nije pogrešno uklesana umjesto OPOSI, kako je svojedobno tumačio C. Fisković.⁵⁶ Osim toga, ni ovaj drugi tekst ne pruža abrevijature koje je predlagao V. Rismondo.⁵⁷ Prihvatljivo značenje riječi OROSI dao je nedavno J. Belamarić, koji u njoj vidi particip glagola *rodere* = smljackati, a koji je razumljiv u kontekstu tumačenja noja kao životinje koja jede željezo, guta mačeve.⁵⁸ Zato onaj na luneti palače i na dijelu grba iz Nepotove ulice kljunom drži ručku mača baš kao noj, znamen vojvode Federica da Montefeltro, u jednom iluminiranom rukopisu.⁵⁹

Dujam, unuk doseljenika Ivana Krstitelja, oženio se s nekom Margaretom s kojom je imao sina koji se također zvao Ivan Krstitelj.⁶⁰ Taj se pak oženio Virginijom Barison, a stanovao je u kući na Pisturi (*posta alla Pistora*), čiji je inventar popisao nakon što se Dujam utopio u Veneciji u svibnju 1577. Kuća je imala dva kata, a od prostorija posebno su spomenuti središnje veliko predsoblje (*portego*) i kuhinja.⁶¹ Moguće je, dakle, da se i u tom dijelu Splita nađe neki grb obitelji Augubio koji bi se onda mogao vezati uz spomenutu zgradu. Prema nepotpisanom objavitelju dokumenata u kalendaru *Lo schiesone spalatino* to bi bila kuća Bernardi, jer ima isti heraldički znak kao ona blizu Peristila.⁶² Međutim, iako su grbovi isti,⁶³ radi se o palači obitelji Alberti čiji su gotički dijelovi, zajedno s portalom, iz 14. st.⁶⁴ pa se ne može odnositi na Dujmovu kuću.

NADGROBNA PLOČA PETRA TARTAGLIE IZ CRKVE SV. FRANE

S desne strane ulaza u lapidarij Arheološkog muzeja postavljena je nadgrobna ploča Splićanina Petra Tartaglie iz 1597. s natpisom u vrhu koji glasi:

PETRUS TARTALEA · IACOBI FILIVS
 DOMI FORISQ · IN LEGATIONIBVS
 PRECIPVE CLARVS ANNVM AGENS
 LXXII MORIENS HIC APVD SVOS
 CONDI VOLVIT MDXCVII
 DIE VI MENSIS OTVBRIVS

(Petar Tartalja, sin Jakovljević, u zavičajnu i izvan njega osobito slavan u poslanstvima, u 72. godini života, na smrti, ushjtjede biti sahranjen ovdje kod svojih. 1597, dana 6. mjeseca listopada. – preveo Bratislav Lučin)

Ploča je jednostavna i bez ikakvih ukrasa osim grba ispod teksta. Natpis je sa svojim prijevodom objavio Cvito Fisković, ali nije naveo odakle ploča potječe.⁶⁵ Srećom, među bilješkama Josipa Alačevića u Arheološkome muzeju čuva se njegov prijepis natpisa i crtež grba te podatak da je ploča bila u crkvi sv. Frane na obali.⁶⁶ To potvrđuje i tlocrt crkve i samostana sv. Frane iz godine 1764. koji je izradio mjernik Filip Muljačić. Na njemu je pod br. 94 označena grobnica obitelji Tartaglia,⁶⁷ a nalazila se u sredini istočnog dijela crkve. Do nje je bio grob Marka Marulića (br. 101), a malo dalje samostanska grobnica u kojoj je bio pokopan Toma Arhiđakon (br. 100). Ploča je sigurno dignuta tijekom pregradnje crkve između 1855. i 1864. godine⁶⁸ i zatim ustupljena Muzeju.

Iz natpisa doznajemo da je Petar Tartaglia rođen 1525., a umro 1597. i da je bio posebno slavan u poslanstvima. Očito je bio vješt pregovarač jer ga nekoliko puta nalazimo kao predstavnika Velikog vijeća, odnosno Komune, što potvrđuje tekst epitafa. Kao prokuratora samostana sv. Marije *de Taurello* nalazimo ga 1573. i 1577., kad radi rješavanja problema njegova oživljavanja odlazi u Zadar, a zatim u Veneciju, gdje godine 1578. zastupa Veliko vijeće u sukobu s nadbiskupom Foconijem u vezi sa spajanjem samostana sv. Arnira i sv. Marije te drugim komunalnim pitanjima.⁶⁹ Godine 1576. Tartaglia je izaslanik Splita u pregovorima pri utvrđivanju mletačko-turske granice nakon Ciparskog rata, zbog čega odlazi generalnom providuru u Zadar.⁷⁰ Kao jedan od sindika on 1587. zastupa grad u novom sukobu s nadbiskupom,⁷¹ a sindik je bio i 1596., kad s A. Marulićem nastupa u borbi Vijeća protiv građana u vezi s izborom poklisarâ za pregovore s Turcima.⁷² Godine 1592. ponovno je u Veneciji radi komunalnih pitanja.⁷³

Alačević je mislio da je ploča prethodno služila za neki drugi grob, jer da grb ne odgovara grbu obitelji Tartaglia i jer je lošije sačuvan u odnosu na

natpis.⁷⁴ Naime, grb na ploči tvori osmerokraka zvijezda iznad krila, što je grb obitelji Papalić,⁷⁵ dok je grb obitelji Tartaglia poznatiji kao lav koji se propinje, iznad kojega su dva krila između kojih je šestokraka zvijezda, a sve nadvisuje kaciga.⁷⁶ Fisković je smatrao da je to stariji grb obitelji Tartaglia, ali nije obrazložio otkud isti znamen imaju i Papalići.⁷⁷ Budući da stanje istraženosti splitske heraldike ne pokazuje suprotno i da rodoslovlja obitelji Tartaglia i Papalić ne pokazuje dodirne točke (ženidbe, udaje),⁷⁸ to je mišljenje prihvatljivo, a dokazuje ga nadgrobna ploča koju su godine 1519. Nikoli Jakovljevu Tartagli, u samostanu na Poljudu postavili njegovi sinovi Marin, Jakov i Petar i na kojoj je isti grb: osmerokraka zvijezda iznad krila.⁷⁹ Zato bi trebalo biti oprezan pri vezivanju tog grba isključivo uz obitelj Papalić. Međutim, u slučaju dijela gotičke bifore s istim grbom koji je nađen tijekom preuređenja palače Milesi početkom pedesetih godina 20. st.,⁸⁰ sigurno se radi o znamenju Papalićevih. Naime, palača Milesi je blizu srušene crkve sv. Mihovila *in ripa maris*, a baš kraj nje se godine 1449. spominje kuća sinova Kristofora Papalića,⁸¹ pa je moguće da spomenuti grb kao i portal na zapadnoj strani palače Milesi te još neki gotički ulomci⁸² potječu upravo s kuće Kristoforovih nasljednika.

NADGROBNA PLOČA KANONIKA STJEPANA DEODONATA IZ KATEDRALE

Ispred stepenica glavnog oltara u katedrali sv. Duje nalazi se nadgrobna ploča s jednostavnim profiliranim okvirom koja je u gornjem dijelu prazna, a u sredini ima inicijale S. D., ispod kojih je veoma izlizan grb; u dnu je natpis koji glasi:

OBIIT ANNO
D(OMI)NI MDCXXII.
DIE IX OCTOBRIS

Godini je kasnije nespreno dodano još jedno C, a naknadno je na ploču (između inicijala i grba) uklesan i natpis:

ANT(ON)IO MARCOCHIA
E(T) S(UOI) EREDI

Tragom datuma smrti pokojnika u matičnim knjigama umrlih utvrdili smo da je ploča izvorno pripadala splitskome kanoniku i arhiepiskopu Stje-

panu Deodonatu,⁸³ koji je pokopan u katedrali 10. listopada 1622. u dobi od oko 55 godina.⁸⁴ S tim su suglasni i inicijali na vrhu ploče, dok nam pomoć u odgonetanju grba pruža riznica stolne crkve. Naime, Deodonat je oporukom za svojeg baštinika odredio sakristiju katedrale, pa su iduće godine od njegovih sredstava izrađeni srebrni svijećnjaci. Oni su prelivevi 1855., ali je na njih stavljen natpis u spomen na donatora i izrađen njegov heraldički znamen: ruka okrenuta udesno drži lovorov vijenac.⁸⁵ Taj se grb na ploči teško razaznaje iako se nazire ruka koja drži predmet u obliku slova D.

Zašto je u godini Deodonatove smrti naknadno ubačeno još jedno C, tako da se ona može čitati kao 1722., nije poznato, jer je u matičnim knjigama umrlih u listopadu te godine zabilježen samo Zuanne Longhi,⁸⁶ čiji se inicijali ne poklapaju s Deodonatovim. Što se tiče Antuna Marcocchija, to je vjerojatno paron koji je umro 27. prosinca 1755.,⁸⁷ a prethodno je za sebe i svoje nasljednike nabavio Deodonatovu grobnicu.

NADGROBNA PLOČA OBITELJI TISIČIĆ IZ CRKVE GOSPE OD POJASA

Kao ispunjenje zavjeta u znak zahvalnosti za izbjavljenje od kuge koja se javila godine 1650.⁸⁸ Splitsani su na zapadnoj strani Peristila podigli crkvu u čast Gospe od Zdravlja, poznatiju pod nazivom Gospe od Pojasa.⁸⁹ Čini se da je najviše sredstava za gradnju dao paron Nikola Tisičić, koji se u dokumentima navodi kao njezin utemeljitelj, odnosno kao onaj koji ju je podigao⁹⁰ i čiji su se nasljednici brinuli o njezinu održavanju. Crkva je vjerojatno sagrađena nakon godine 1663. jer je Tisičićeva žena Margareta, koja je umrla u siječnju te godine, pokopana u crkvi sv. Arnira,⁹¹ dok je Nikola, koji je umro 1672., pokopan upravo u crkvi Gospe od Pojasa.⁹² Tisičić je oporukom odredio da se u crkvi utemelji bratovština, ali to nije bilo učinjeno ni do studenoga 1682., pa je nadbiskup Stjepan Cosmi u vizitaciji naredio njezino osnivanje.⁹³

Tisičići su bili građanska obitelj i bavili su se pomorstvom, a u splitsko plemstvo primljeni su 1672. godine.⁹⁴ U crkvi Gospe od Pojasa postavili su svoj grb na nadgrobnoj ploči i na zaglavnom kamenu apside, a vezu između njihova pomorskog zvanja i augustinaca odražavala je oltarna slika koja je prikazivala Gospu, sv. Augustina i sv. Nikolu.⁹⁵ Štovanje Gospe od Pojasa bilo je

uvvedeno u peristilsku crkvu i prije osnivanja bratovštine sv. Monike 1689. godine,⁹⁶ jer se u Cosmijevoj vizitaciji iz 1682. i pismu kaptola Mateju Tisičiću iz veljače 1689. godine⁹⁷ već naziva po njoj. Možda je spomenuta oltarna slika prikazivala upravo Gospu od Pojasa⁹⁸ pa je to utjecalo na promjenu naziva crkve.

Nadgrobna ploča obitelji Tisičić nalazi se u sredini crkve i ima okvir s cvjetnim i geometrijskim ukrasima. U gornjem dijelu je grb s kacigom i plaštem, a ispod je maskeron. U sredini je kartuša za natpis, no on je potpuno izlizan, dok je u dnu mrtvačka glava s kostima. Štit grba je razdijeljen, a u gornjem dijelu su osmerokraka zvijezda, polumjesec i zmija okrenuta udesno. Isti se znamen ponavlja na luku apside, ali sa šestokrakom zvijezdom. Iako, dakle, na ploči nema natpisa, ona je očito pripadala Tisičićima pa tako doznajemo kako je izgledao njihov grb, koji do sada nije bio poznat u splitskoj heraldici.

BILJEŠKE

- ¹ Frane Bulić – Ljubo Karaman: *Palača cara Dioklecijana u Splitu*. Zagreb, 1927., sl. 86. Sarkofag je bio u crkvi sv. Mateja. A Cutheis: *Tabula historiarum*. U: Ivan Lučić: *De regno Dalmatiae et Croatiae*. Amstelaedami, 1666., 385. Daniele Farlati: *Illyricum sacrum I*. Venetiis, 1751., 324, 348 – tekst natpisa. Daniele Farlati: *Illyricum sacrum III*. Venetiis, 1765., 42 – s natpisom, sl. ad str. 207.
- ² D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 348. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 130; donosi dio natpisa; sarkofag je bio u peripteru katedrale, blizu stubišta kuće bratovštine Presvetog Sakramenta. Branimir Gabričević: *Sarkofag nadbiskupa Ivana pronađen u podrumima Dioklecijanove palače*. Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku LXII./1960., Split, <1967.>, 87-101. Jerko Marasović – Sanja Buble – Katja Marasović – Snježana Perojević: *Prostorni razvoj jugoistočnog dijela Dioklecijanove palače*. Prostor, Zagreb, 2000., br. 2 (20), 191 – sl. 57 (u trenutku nalaza), 58; 209.
- ³ F. Bulić – Lj. Karaman, n. d. (1), sl. 85. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 348; sarkofag je bio uz stepenice koje vode u nadbiskupov vrt, sa sjeverne strane katedrale.
- ⁴ F. Bulić – Lj. Karaman, n. d. (1), sl. 87. Sarkofag je bio u crkvi sv. Mateja. A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 324, 325 i 349 – natpis. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 159-160, s natpisom. Veljko Gortan – Vladimir Vratović: *Hrvatski latinisti I*. Zagreb, 1969., 48, 54, 55, s drukčijim prijevodom.
- ⁵ Toma Arhidakon: *Povijest salonitanskih i splitskih prvosvećenika*. Split, 2003., 91 – bilj. 1. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 325, 326, 349 – natpis; bio je s vanjske strane ulaza u katedralu, na sjeveru. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 167, s natpisom.

- ⁶ Toma Arhiđakon, n. d. (5), 115. A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 324, 350. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 207-208. Poslije je Arnirovo tijelo položeno u novi sarkofag, koji je 1448. izradio Juraj Dalmatinac. Cvito Fisković: *Sarkofag Jurja Dalmatinca u Kaštel Lukšiću*. Poljički zbornik, Split, 1978., br. 3, 147-159.
- ⁷ Toma Arhiđakon, n. d. (5). 319. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 326, 350-351; donosi natpis koji je bio dodan na Krescencijev sarkofag. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 280, s natpisom.
- ⁸ Toma Arhiđakon, n. d. (5), 140, 141. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 243. Tomina rečenica *sepultus uero est iuxta ecclesiam sancti Domnii* ne isključuje uporabu sarkofaga (usp. kod Tome za Rogerijev ukop u Krescencijev sarkofag: *fecitque se consepeliri domino Crescentio ante fores ecclesie*), ali nas Farlatijev navod da o Bernardovu grobu i natpisu nema nikakav podatak, nuka na pretpostavku da je ipak bio pokopan u podu.
- ⁹ A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 324. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 262.
- ¹⁰ Toma Arhiđakon, n. d. (5), 301. A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 324. D. Farlati, n. d. (1, 1765), 272.
- ¹¹ Ljubo Karaman: *Nadgrobnna ploča splitskog nadbiskupa iz početka XIV vijeka*. Novo doba, Split, 1. VI. 1935., god. XVIII., br. 128, 5. Lj[ubo] K[araman]: *Otkriće nadgrobnne ploče nadbiskupa Petra († 1324) u Splitu*. Jugoslavenski istoriski časopis, Ljubljana – Zagreb – Beograd, 1937., br. 1-4, 618-620. Joško Belamarić: *Freud u Splitu*. Split – Zagreb, 2006., 52. Ploča je u Arheološkome muzeju.
- ¹² Miha Madijev: *Historia*. U: I. Lučić, n. d. (1), 380; hrvatski prijevod u *Legende i kronike*. Split, 1977., 181. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 311: *In lapide sepulcrali adhuc insculpta visitur illius effigies Pontificali habitu atque ornatu; sed inscriptio, quae circa effigiem erat in extremis lateribus incisa, pedibus illuc confluentium et ibidem, ut in loco maxime celebri, insistentium, adeo protrita est, vix ut litterae quaedam appareant*. Ovo se, međutim, ne odnosi na Balijanovu, nego na Diškovićevu ploču, o čemu na drugome mjestu.
- ¹³ A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 325, 351. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 371. Cvito Fisković: *Neobjavljeni radovi Bonina Milanca u Splitu*. Zbornik za likovne umjetnosti, Novi Sad, 1967., br. 3, 191-194, sl. 11. Ploča je danas ispred ulaza u krstionicu.
- ¹⁴ A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 325, 351. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 389.
- ¹⁵ Franko Oreb: *Grob nadbiskupa Ponzonija u koru splitske katedrale*. Kulturna baština, Split, 1999., br. 30, 87-101. Goran Nikšić: *Kor splitske katedrale*. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Split, 2003.-2004., br. 40, 286-288. Popis splitskih nadbiskupa s mjestom njihova ukopa do N. Dinaričića vidi u Ivan Basić: *Crkva svetog Matije u Splitu: problemi oblika i funkcije*. Radovi studenata Odsjeka za povijest umjetnosti, Zagreb, 2005., br. 2-3, 121-125.
- ¹⁶ C. Fisković, n. d. (13), 193-194, sl. 12. Ulomak se čuva u Arheološkome muzeju u Splitu.
- ¹⁷ C. Fisković, n. d. (13), 191-194, sl. 11.
- ¹⁸ Milan Ivanišević: *Andrija Aleši u Splitu 1448. godine*. Mogućnosti, Split, 1983., br. 4-6, 439, 446, 456. Pod istim naslovom, ali skraćeno i bez bilježaka i dokumenata u: *Kulturna baština*, Split, 1981., br 11-12, 19.

- ¹⁹ Miro Montani: *Juraj Dalmatinac i njegov krug*. Zagreb, 1967., 60-63, sl. 54, 55, 81. Miljenko Domijan: *Rab: grad umjetnosti*. Zagreb, 2001., 98 (slika), 103. Milan Pelc: *Renesansa*. Zagreb, 2007., 308. Kompjuterskim preklapanjem splitskog ulomka preko Scaffine ploče vidi se potpuna podudarnost u rukama i naborima.
- ²⁰ Objelodanjujući ovaj ulomak, Fisković je napisao: *po sačuvanim djelovima odjeće čini se da je djelo vrsnog kipara*. C. Fisković, n. d. (13), 193.
- ²¹ Zbog nedostatka prostora za pokapanje neke su grobnice postajale zajedničke, poput Ivanove i još dviju u koru: jedna, bez natpisa, smještena je uz vrata prema sakristiji, a druga, s grbom, uz sjeverna vrata kora; obje imaju kraticu S C. Grobovi su ispunjavali ne samo unutrašnjost katedrale i peripter nego i prostor ispod pristupnog stubišta ispod zvonika, gdje je bila velika zajednička kosturnica. Ona je otkrivena početkom 1890., a u njoj je bilo 9,5 prostornih metara kostiju. Gjorgje Stratimirović: *O podgradku zvonika spljetskog*. *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, Spalato, 1890., br. XIII, 71-74, tab. IV.
- ²² John Mason Neale: *Notes ecclesiological and picturesque on Dalmatia, Croatia, Istria, Styria with a visit to Montenegro*. London, 1861., 150-151. Natpis je popratio komentarom: *Is the letter clause a singular parody of a classical epitaph? – or is the vale a mistake of the engraver for Pater?.* Neale (1818-1866) je bio anglikanski svećenik, a Split je posjetio u svibnju 1860.
- ²³ Frane Bulić: *Iscrizioni medioevali e posteriori*. *Bullettino di archeologia e storia dalmata*, Spalato, 1910., br. XXXIII, 182.
- ²⁴ Mihovil Abramić: *Arheološki muzej u Splitu*. *Glasnik Primorske banovine*, Split, 1939., br. 4, 57.
- ²⁵ Cvito Fisković: *Splitska renesansna sredina*. U: *Dani hvarskog kazališta, Renesansa*. Split, 1976., 301. Isto u *Mogućnosti*, Split, 1976., br. 3-4, 350.
- ²⁶ Sliku donosimo na temelju negativa (staklena ploča) iz stare fototeke Arheološkog muzeja, br. 230a.
- ²⁷ F. Bulić, n. d. (23), 182: *di cui riportiamo l'iscrizione a titolo di curiosità. È superfluo ogni commento a questo epitafio, tenuto in termini patriotticamente così pomposi*. M. Abramić, n. d. (24), 57: *Od kasnih ovdje poredanih natpisa spomenut ćemo samo onaj nekog Splićanina Johannes, sina Fabijana, koji se ponosi svojim rodnim mjestom i za drugu slavu ne mari: Spalatensis fui, aliam gloriam nactum sprevi*. C. Fisković, n. d. (25), 301. Isto u *Mogućnosti*, Split, 1976., br. 3-4, 350: *Ivan Fabjanić se ponosio zavičajem pa je na svoju nadgrobnu ploču dao urezati na latinskom: "O prolazniče, zastani malo, ja, Ivan Fabjanić, ovdje ležim. Bijah Splićanin i prezreh svu ostalu slavu"*.
- ²⁸ Na prijevodu zahvaljujem B. Lučinu iz splitskog Marulianuma.
- ²⁹ Splićani su se uvelike ponosili svojim salonitanskim porijeklom, carskom palačom u kojoj su stanovali, nasljedstvom salonitanske metropolije i relikvijama sv. Dujma kao učenika sv. Petra, što je našlo odraz u kronici Tome Arhidakona, gradskom Statutu i pečatu, Marulićevu opisu Splita itd. U vezi s tim vidi Ivo Babić: *Mit o podrijetlu u Statutu grada Splita*. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, Split, 1996., br. 3-4 (43-44), 241-255. *Marulićev opis Splita*, priredio i preveo Bratislav Lučin. Split, 2005.; o veličanju zavičaja i hvaljenju njime Lučin u predgovoru na str. 5-19.

- ³⁰ Prema izdanju *Biblija*. Zagreb, 1968.
- ³¹ Ivan Ostojić: *Metropolitanski kaptol u Splitu*. Zagreb, 1975., 233.
- ³² Arheološki muzej – Split, arhivska zbirka 48 h 11/6 (*Iura capituli Spalatensis ...*), str. 11: *dominus Iaoannes Fabianovich*.
- ³³ Nadbiskupski arhiv – Split (dalje NAS), S, br. 24, l. 131r: *Ioanne Fabiani, Ioanne Cosme, Iacobo Pauli, Georgio Peri, Cvitano Dragosii ...*
- ³⁴ Danica Božić-Bužančić: *Prilog poznavanju građana i pučana u Splitu početkom XVI stoljeća*. Arhivski vjesnik, Zagreb, 1973., br. XVI, 159-176.
- ³⁵ Cvito Fisković: *Neobjavljena romanička Madona u Splitu*. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Split, 1960., br. 12, 96.
- ³⁶ Tomislav Marasović – Dasan Vrsalović: *Srednjovjekovna opatija na Sustipanu u Splitu*. Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, Split, 1971., br. LXV.-LXVII./1963.-1965., 184, 186, 207, prilog I. – položaj groba.
- ³⁷ Duško Kečkemet: *Renesansna klesarsko-kiparska djela u Splitu*. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Split, 1953., br. 7, 74. T. Marasović – D. Vrsalović, n. d. (36), 184, 207. Duško Kečkemet: *Splitsko groblje Sustipan*. Split, 1994., 15.
- ³⁸ D. Kečkemet, *Splitsko ...*, n. d. (37), 17.
- ³⁹ A Cutheis, n. d. (1), 386. D. Farlati, n. d. (1, 1751.), 324. D. Farlati, n. d. (1, 1765.), 262.
- ⁴⁰ Tomislav Raukar: *Ser Baptista de Augubio, civis Spalati*. Mogućnosti, Split, 1979., br. 1, tab. [I]. Duško Kečkemet: *Juraj Dalmatinac i gotička arhitektura u Splitu*. Split, 1988., 43, 44, sl. 65.
- ⁴¹ Hrvatski državi arhiv – Zagreb, Zbirka Fanfogna-Garagnin, kut. 9, sv. 4: *Salonitana ac Spalatensia varia*, l. 218v.
- ⁴² D. Kečkemet, *Splitsko ...*, n. d. (37), 17; tu je dan samo dio natpisa, bez imena pokojnika i godine smrti. Za grb je rečeno da je isti kao na sarkofagu Franke, majke nadbiskupa Dujma de Judicibus, što nije točno, jer taj između dviju greda ima zvijezdu repaticu.
- ⁴³ Ivan Ostojić: *Benediktinci u Hrvatskoj i ostalim našim krajevima III*. Split, 1965., 302. T. Raukar, n. d. (40), 109, 116 – bilj. 10.
- ⁴⁴ I. Ostojić, n. d. (31), 138, 180-181, 248-249. Mislim da se podatak iz 1478. (str. 180) odnosi na Ivana Krstitelja o čijoj je ploči ovdje riječ, a ne na arhiđakona.
- ⁴⁵ Cvito Fisković: *Marko Marul Pečenić i njegov likovni krug*. Čakavska rič, Split, 1972., br. 1, 68, 70. Tekst na Albertijevoj ploči, zajedno s prijevodom i crtežom ploče donosi Alfons Pavić: *Prinosi povijesti Poljica*. Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1903., br. XV, 268.
- ⁴⁶ C. Fisković, n. d. (45), 53. *Split Marulićeva doba*. Split, 2001., 145.
- ⁴⁷ C. Fisković, n. d. (46), 56 – T. Nigris, 81 – K. Žuvić. *Split ...*, n. d. (46), 145 – nepoznata žena i T. Nigris, 155 – K. Žuvić.
- ⁴⁸ Cvito Fisković: *Marulićev grob*. Čakavska rič, Split, 1975., br. 2, 45-46, 51 – sl. Cambijeve ploče, 53 – sl. Capogrossove ploče.
- ⁴⁹ C. Fisković, n. d. (13), 191-194, sl. 11. Vanjski okvir ukrašen lozicom ima npr. nadgrobna ploča rapske obitelji Crnota iz 1454. i rapskog biskupa Ivana Skafe iz 1456., koje je izradio Andrija Aleši. M. Montani, n. d. (19), 58-61, sl. 80, 81.

- ⁵⁰ D. Kečkemet, n. d. (37), 74.
- ⁵¹ T. Raukar, n. d. (40), 108-118.
- ⁵² Grga Novak: *Povijest Splita II*. Split, 1961., 222 – tu pogrešno piše 1459. *Zlatna knjiga grada Splita I*. Split, 1996., 157, 203.
- ⁵³ T. Raukar, n. d. (40), 114.
- ⁵⁴ Cvito Fisković: *Prilog proučavanju i zaštiti Dioklecijanove palače u Splitu*. Rad JAZU, Zagreb, 1950., knj. 279, 104, sl. 123; grb je s desne strane zazidanog prozora na kući u sredini slike.
- ⁵⁵ Sliku tog gesla vidi u T. Raukar, n. d. (40), tab. [II].
- ⁵⁶ Cvito Fisković: *Umjetnički obrt XV.-XVI. stoljeća u Splitu*. U: *Zbornik Marka Marulića*. Zagreb, 1950., 158 – bilj. 41.
- ⁵⁷ Vladimir Rismondo: *Registar notara Nikolela iz Agubija*. Izdanje Historijskog arhiva u Splitu, Split, 1965., br. 5, 62 – bilj. 2.
- ⁵⁸ Joško Belamarić: *Studije iz srednjovjekovne i renesansne umjetnosti na Jadranu*. Split, 2001., 273.
- ⁵⁹ J. Belamarić, n. d. (58), 285; na str. 273 omaškom piše da joj grize potkovu.
- ⁶⁰ Državni arhiv – Zadar, spisi obitelji Nimira iz Raba, sv. I, br. 4 – tiskano i rukopisno rodoslovlje obitelji Augubio s izvodom iz oporuke Ivana Krstitelja (I.) iz 1477. godine.
- ⁶¹ 1578. [*Sentenza criminale*]. Lo schiesone spalatino ... per l'anno 1883, Spalato, 1882., 7-15. Odjeća i nakit bili su u škrinjama od jelovine i orahovine, a dio posuda u zidnom ormaru. Za portego vidi Danica Božić-Bužančić: *Privatni i društveni život Splita u osamnaestom stoljeću*. Zagreb, 1982., 27.
- ⁶² 1578. ..., n. d. (61), 15.
- ⁶³ Razlika je sigurno bila u bojama na štitu i kacigi s nakitom. Albertijevi su imali modri štit sa zlatnim gredama, a na kacigi je bilo nojevo perje. Vidi *Grbovi i rodoslovlja iz Povijesnog arhiva u Zadru*. Split, 1997., 6, 22. Opisani grb, ali s plavom podlogom, nalazi se na diplomi doktora obaju prava Antuna Albertija iz 1712. i na crtežu palače Alberti u njihovu katastru koji je 1711. izradio mjernik Frane Marija Danza, a čuvaju se u Scuola dalmata dei santi Giorgio e Trifone u Veneciji. Slike grbova na Augubijevoj palači vidi u Meri Kunčić: *Obiteljske palače i grbovi u Splitu*. Hrvatska revija, Zagreb, 2002., br. 4, 45-46; gornji grb na str. 45 pogrešno je pripisan obitelji Augubio.
- ⁶⁴ C. Fisković, n. d. (45), 72, 73, 75, 93 – bilj. 90. O ovoj palači koju je poslije pregradila obitelj Bernardi, vidi D. Kečkemet, n. d. (37), 76. Viki Jakaša Borić: *Palača Alberti u Splitu*. Peristil, Zagreb, 2003., br. 46, 85-94.
- ⁶⁵ Cvito Fisković: *O splitskom književniku Jurju Dragišiću de Caris*. Split, 1962., 31. Isto u Cvito Fisković: *Baština starih hrvatskih pisaca 2*. Split, 1971., 73; isto u *Baština starih hrvatskih pisaca*. Split, 1978., 336, ali s prijevodom. Njegovo se čitanje razlikuje od prijevoda Bratislava Lučina, koji ovdje donosim, i na kojem mu zahvaljujem kao i na prethodnom I. K. Augubija.
- ⁶⁶ Arheološki muzej u Splitu, arheološke bilješke J. Alačevića, dio notesa, str. 5-7; bilješka glasi: *Epigrafe e stemma sopra una lapide ch'era nella chiesa di S. Francesco alla Marina di Spalato. Deve aver servito prima per cuoprire il sepolcro di altro defunto perche' lo stemma*

- non è dei Tartaglia, e perche' lo stato di logorazione della stemma stessa non combina collo stato di logorazione delle lettere che è molto minore.* Alačević je u prijepisu ispustio jedno X u Petrovoj godini i drugo V u riječi *otvbrivis*, a u grbu je umjesto osmerokrake nacrtao šestokraku zvijezdu.
- ⁶⁷ Državni arhiv – Zadar, mape Grimani, br. 393. Nacrt je objavljen u Arsen Duplančić: *Nekadašnje groblje kod splitskih konventualaca*. Kulturna baština, Split, 1985., br. 16, 47, legenda na str. 49. Dio tog nacrtu s Tartaglinom grobnicom ponovno je tiskan u *Split u Arheološkome muzeju u Splitu*, Split, 2007., 53; tu je ujedno objavljen Lučinov prijevod (autor kataloške jedinice Arsen Duplančić), a na str. 52 objavljena je cijela ploča. Budući da je bez ukrasa ovdje donosimo samo njen gornji dio.
- ⁶⁸ Stanko Piplović: *Rekonstrukcija samostanskog kompleksa sv. Frane u Splitu na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće*. Kulturna baština, Split, 1985., br. 16, 62.
- ⁶⁹ *Stampa della città di Spalato*. [Venezia, bez god.], 8-18, 21-22. G. Novak, n. d. (52), 363-364; na str. 363 Tartaglino prezime omaškom tiskano kao Partaleo. *Zlatna ...*, n. d. (52), 553, 555. Iako je dukala datirana 1. II. 1577. ona je iz 1578. jer je S. Venier postao dužd u lipnju 1577, a L. Loredano je preuzeo dužnost gradskog kneza u svibnju 1578. Osim toga mletačko računanje nove godine počinje od 1. ožujka (*more veneto*) i navedena 6. indikcija odgovara godini 1578.
- ⁷⁰ *Zlatna ...*, n. d. (52), 547, 549, 551. Sporazum o razgraničenju sklopljen je u Solinu. Vjeko Omašić: *Mletačko-tursko razgraničenje na trogirskom području nakon Ciparskog i Kandijskog rata i njegove posljedice*. Trogir, 1971., 14.
- ⁷¹ *Stampa ...*, n. d. (69), 28-35. G. Novak, n. d. (52), 367.
- ⁷² *Zlatna ...*, n. d. (52), 615.
- ⁷³ *Zlatna ...*, n. d. (52), 603, 607.
- ⁷⁴ Logično je da je grb izlizaniji jer je zbog ispupčenosti bio podložniji trošenju.
- ⁷⁵ Carl Georg Fridrich Heyer von Rosenfeld: *Wappenbuch des Königreichs Dalmatien*. Nürnberg, 1871. (1873.), tab. 14. Grb Papalićevih nekad ima šesterokraku, a nekad osmerokraku zvijezdu; vidi *Split ...*, n. d. (46), 179.
- ⁷⁶ C. G. F. Heyer von Rosenfeld, n. d. (75), tab. 15, 50. *Grbovi...*, n. d. (63), 23, 31. Mario-Nepo Kuzmanić: *Splitski plemići, prezime i etnos*. Split, 1998., tab. [21].
- ⁷⁷ C. Fisković, n. d. (65), 31. Isto u C. Fisković, *Baština ...*, n. d. (65), 73; isto u *Baština ...*, n. d. (65), 336.
- ⁷⁸ Duško Kečkemet: *Poljički Papalići i njihov doprinos gradu Splitu*. Poljički zbornik, Split, 1978., br. 3, 185-188. M.-N. Kuzmanić, n. d. (76), 22-25, 68-74. O obitelji Tartaglia vidi također Lovorka Čoralić: *Mletački kapetan XVII. stoljeća – splitski plemić Jakov Tartalja*. Mogućnosti, Split, 1994., br. 4-6, 167-168; 182, bilj. 17 – nadgrobnu ploču Ivanu Leonisu u trogirskoj katedrali 1571. nije dao izraditi Petar, nego Jakov Tartaglia. Tekst i prijevod trogirskog natpisa vidi u Ivo Delalle: *Trogir*. Trogir, <1936.>, 69.
- ⁷⁹ Tekst te ploče vidi u O[norat] O[zretić]: *Paludi di Spalato*. Bullettino di archeologia e storia dalmata, Spalato, 1880., br. III., 87. Iako na ploči ne piše prezime Tartaglia, njezinu pripadnost toj obitelji dokazuje usporedba navedenih imena s rodoslovljem obitelji. M.-N. Kuzmanić, n. d. (76), 23; tu, dakle, treba ispraviti da je zadnji spomenuti Jakov sin Marina

- Nikolinog, jer je on sin Nikole, a njima treba pridružiti brata im Petra. U samostanu na Poljudu nalazi se još jedna ploča s istim grbom, ali bez natpisa u kartuši. Vidi Ćiril Metod Iveković: *Dalmatiens Architektur und Plastik VI-VIII*. Wien, [1926.], tab. 234, sl. 2.
- ⁸⁰ D. Kečkemet, n. d. (37), 77. *Split ...*, n. d. (47), 179.
- ⁸¹ T. Raukar, n. d. (40), 117 – bilj. 34.
- ⁸² Cvito Fisković: *Milesijeva palača*. U: *Pomorski muzej JAZU u Splitu*. [Zagreb], 1960., 12-13, tab. III-V.
- ⁸³ I. Ostojić, n. d. (31), 208-209; vidi još str. 124 (njegov doprinos za gradnju novog kora), 142 i 148 (izbor za ceremonistu), 317 (notar po carskoj ovlasti).
- ⁸⁴ Državni arhiv – Split (dalje DAS), splitske matice, knj. umrlih I., l. 20r.
- ⁸⁵ *Constitutiones synodi dioecesanæ Spalatensis editæ ab ... Stephano Cosmo ... Patavii*, 1690., 187 (pogl. XXXV). *Naredbe od zbora darxave splitske dane na svitlo od ... Stipana Cosmi ... Venetia*, 1699., 151 (pogl. XXXV). U prijevodu konstitucija Nikole Bijankovića Deodonatovo prezime glasi Bogdanović: *imanye Bogdanouichia, do istine od Boga darouana*. Nije, dakle, isključeno da je Deodonat latinizirani oblik hrvatskog prezimena Bogdanović. I. Ostojić, n. d. (31), 209, sl. ad str. 201. Deša Diana – Nada Gogala – Sofija Matijević: *Riznica splitske katedrale*. Split, 1972., 116-117, sl. 58. Milan Ivanišević: *Crkve i likovi svetoga Dujma*. U: Arsen Duplančić – Milan Ivanišević – Slavko Kovačić: *Sveti Dujam: štovanje kroz vijekove*. Split, 2004., 154-155. Oko grba na svijećnjaku, koji je snimljen za ovaj rad, je natpis: EX LEGATO R. D. STEPH. DEODONATI ARCHIPRAES. SPALAE. (u predzadnjoj riječi slova AE u ligaturi, u zadnjoj riječi iznad slova E crtica za znak skraćivanja). Na drugoj strani oko lika sv. Dujma: SANCTO DOMNIO PATRONO MDCXXIII, a na trećoj strani postolja: REFUSUM MDCCCLV. Na jednom od svijećnjaka oko grba: OB CHOLERAM MDCCCLV.
- ⁸⁶ DAS, splitske matice, knj. umrlih IV., 134r, ad 21. listopada.
- ⁸⁷ DAS, splitske matice, knj. umrlih I., l. Zbog pojave prezimena Marcocchia na Deodonatovoj ploči D. S. Karaman je u svom rukopisnom grbovniku uz crtež Deodonatovog grba stavio natpis *Marcocchia*, a ispod *Sepoltura* što znači da je precrtan po nadgrobnoj ploči. Muzej grada Splita, Dujam Srećko Karaman: *Il re d'armi di Spalato*, tab. 14, br. 3.
- ⁸⁸ Dušan Berić: *Bibliografsko-statistički prilozi kužnih epidemija Splita u prošlosti*. Liječnički vjesnik, Zagreb, 1950., br. 8, 302. Prethodno je kuga harala 1644. godine. A. Duplančić, n. d. (67), 56, bilj. 25.
- ⁸⁹ Natpis s nadvratnika objavio je F. Bulić, n. d. (23), 181. Tu pogrešno piše da je crkvice poslije bila nazvana imenom sv. Karla Boromejskog, što ponavlja i Cvito Fisković: *Humanizacija sred Dioklecijanove palače u Splitu*. Mogućnosti, Split, 1991., br. 5-7, 430. Natpis donosi i Kruno Prijatelj: *Barok u Splitu*. Split, 1947., 25. Za kugu 1650. vidi D. Berić, n. d. (88), 302, 304. Sliku crkve vidi u G. Novak, n. d. (52), 459.
- ⁹⁰ NAS, S, br. 47, l. 81v – da se mise u crkvi Gospe od Pojasa služe na temelju oporuke Tisičića *fundatoris*. NAS, KAS, br. 161, l. 45r – *come fabricata dal qundam Sig.r Nicolò Tissicich*.
- ⁹¹ DAS, splitske matice, knj. umrlih II., l. 211v, 21. I. 1663. Zbog toga treba odbaciti ona čitanja natpisa s nadvratnika crkve koja godinu 1650. tumače kao godinu gradnje umjesto kao godinu kada je kuga harala.

- ⁹² DAS, splitske matice, knj. umrlih II., l. 232v, 23. VI. 1672.; imao je 70 godina.
- ⁹³ NAS, S, br. 47 – vizitacija nadbiskupa S. Cosmija, l. 14, 67. G. Novak, n. d. (52), 373 – tu pogrešno piše 1683.
- ⁹⁴ Arsen Duplančić: *Regesta zapisnika splitskoga Velikog vijeća od 1620. do 1755. godine*. Građa i prilozi za povijest Dalmacije, Split, 1998., br. 14, 72-77.
- ⁹⁵ NAS, S, br. 76 – vizitacija nadbiskupa A. Kačića, l. 11, svibnja 1741.
- ⁹⁶ Ivan Ostojić: *Stara bratovština Presv. Tijela Kristova u Splitu*. Bogoslovska smotra, Zagreb, 1975., br. 4, 482; tu piše da je osnovana 1683. godine.
- ⁹⁷ NAS, KAS, br. 161, l. 34, 26. II. 1689.
- ⁹⁸ Usporedi Ivana Prijatelj-Pavičić: *Kroz Marijin ružičnjak*. Split, 1998., 216, 217.

ABOUT OLDER TOMBSTONES IN SPLIT

Summary

The paper deals with six sepulchral monuments from Split churches and determines their belonging. The fragment of the slab with the figure of the deceased kept in the Split Archaeological Museum is attributed to archbishop Jakobin Badoer († 1451) and was supposedly chiseled by Andrija Aleši who, at the time, built St. Catherine's chapel in the Dominican church and the Lukari Family tomb inside it. This presumption is founded on the strong resemblance with Aleši's slab of Ivan Scaffa, bishop of Rab, commissioned in 1454. In the perypteros of St. Doimus Cathedral stood the slab of Ivan Fabjanov that attracted attention for, as it was then considered, its pompous patriotism. New study yielded a different sense and meaning: the deceased rejected any other fame in exchange for piousness and honor. It was also determined that the slab belonged to a canon from Split mentioned in the first half of the 15th century.

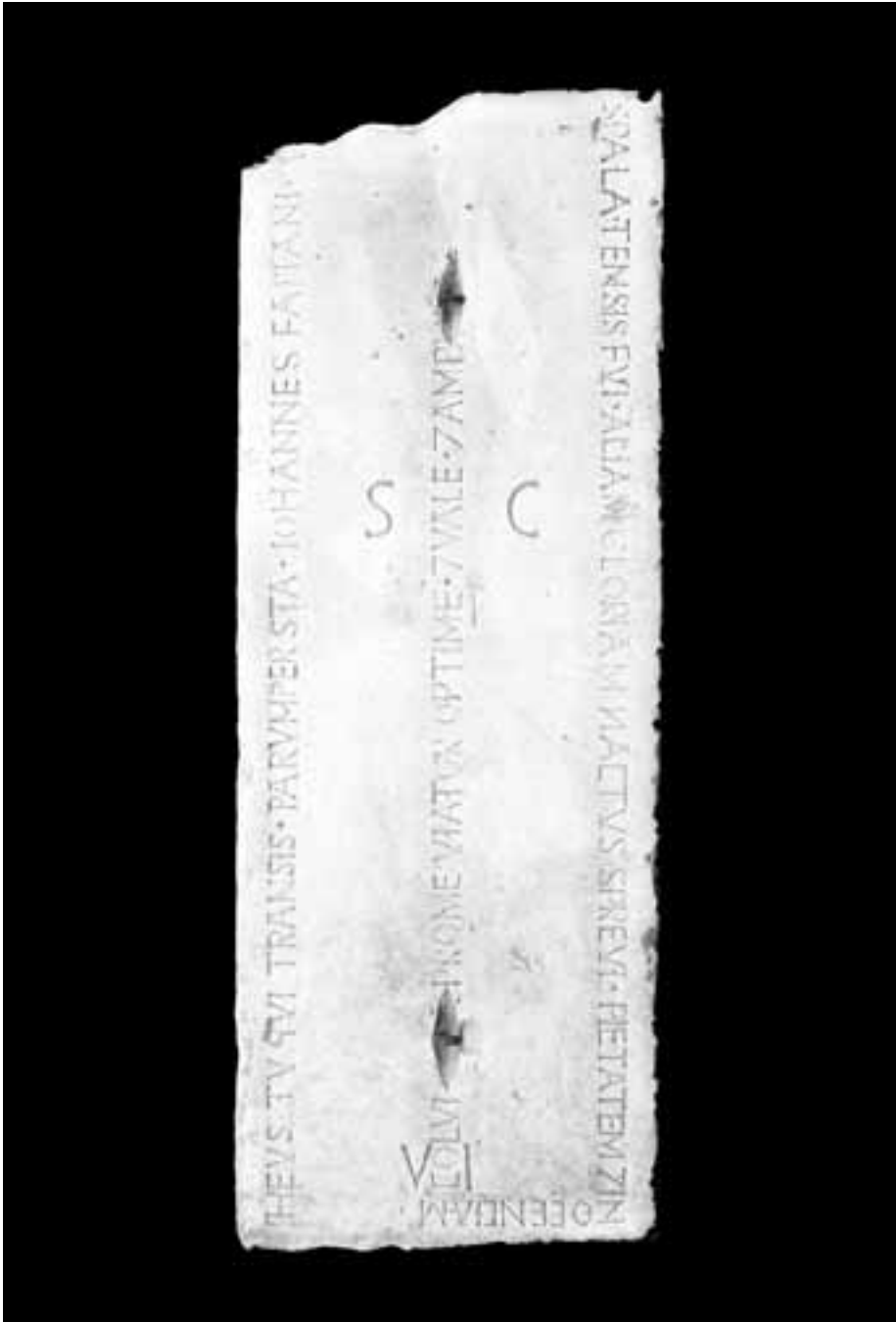
Based on archive data, it was determined that the tombstone with the figure of the deceased from the church at Sustipan belonged to Ivan Krstitelj Augubio († 1490), canon from Split and life-long commendatory abbot of St. Stephen's monastery. The paper also deals with his family's coat of arms. Further, it deals with the slab of Petar Tartaglia († 1597), considered to originate from St. Francis Church, and depicts relation between the Tartaglia and Papalić families coats of arms. Archive facts and candlesticks from the cathedral treasury helped identify the tomb with the coat of arms of Stjepan Deodonat († 1622), cathedral canon. In the end, the author proves that the sepulchral slab in *Gospa od Pojasa*, church at the Peristyle, belonged to the Tisičić family from Split (17th c.) as well as the coat of arms on the keystone of the church apse.

Andrija Aleši, dio nadgrobne ploče splitskoga nadbiskupa Jakobina Badoera (foto T. Seser)

Badoerova ploča u usporedbi s nadgrobnom pločom rapskog biskupa Ivana Scaffè

Nadgrobna ploča kanonika Ivana Fabijanovca (stara fototeka Arheološkog muzeja u Splitu)

Okvir nadgrobne ploče kanonika Ivana Krstitelja Augubija (foto Ž. Bačić)

Ulomak grba obitelji Augubio (foto Ž. Bačić)

Gornji dio nadgrobne ploče Petra Tartaglie (foto T. Seser)

Nadgrobna ploča kanonika Stjepana Deodonata (foto Ž. Bačić)

Grb kanonika Stjepana Deodonata na svijećnjaku iz riznice katedrale (foto Ž. Bačić)

Nadgrobnna ploča obitelji Tisičić (foto Ž. Bačić)

Grb na ploči obitelji Tisičić u crkvi Gospe od Pojasa (foto Ž. Bačić)